

Asia: VN/486/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle automaattista päätöksentekoa verotus- ja tulliasioissa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keskuskauppakamari kiittää lausuntopyyntöä ja esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

On hyvä, että automaattisesta päätöksenteosta verotus- ja tulliasioissa säädetään lailla. Keskuskauppakamari kannattaa automaation tarkoituksenmukaista hyödyntämistä verotustietojen käsittelyssä ja päätöksenteossa ja pitää tärkeänä, että Verohallinnon henkilöstöresurssit kohdistetaan vaativien tai fiskaalisesti merkittävien tapausten käsittelyyn. Samalla on tärkeää, ettei automaattinen päätöksenteko heikennä verovelvollisten oikeusturvaa.

Keskuskauppakamari pitää tarkoituksenmukaisena, että Verohallinto voi määrätä massaluonteisia hallinnollisia seuraamuksia automaatiassa kaavamaisesti ennalta määritellyissä tilanteissa. Hallituksen esitysluonnoksen sivuilla 30-31 on esitetty selkeitä esimerkkejä tilanteista, joissa hallinnollisia seuraamuksia koskeva automatisoitu päätöksenteko olisi esitetyn lainsäädännön perusteella mahdollista. Esitysluonnoksessa ehdotetut hallinnollisten seuraamusten määräämistä automatisaatiassa sääntelevät VML 26 f §:n 1 momentin 1 kohta ja OVML 9a §:n 1 momentin 1 kohta ovat kuitenkin sanamuodoltaan hyvin väljiä ja mahdollistavat automaattisen päätöksenteon hallinnollisista seuraamuksista laajasti. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan säännöksiä olisi hyvä rajata esitysluonnoksen perusteluiden mukaisesti niihin tilanteisiin, joissa seuraamuksen määräämisen perusteena olevan laiminlyönnin toteaminen ja seuraamuksen suuruuden määrittäminen eivät edellytä virkailijan tapauskohtaista harkintaa, tai joissa virkailija on harkinnut seuraamusmaksun määräämiseen vaikuttavat tapauskohtaista harkintaa edellyttävät seikat.

Keskuskauppakamari toteaa lisäksi, että myöhästymismaksun, veronkorotuksen tai laiminlyöntimaksun määräämiseen voi liittyä mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan laissa

säädetyissä tilanteissa esimerkiksi kohtuuttomuusperusteella. Hallituksen esityksessä olisi hyvä vielä täsmentää, miten mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan otettaisiin automaattisessa päätöksenteossa huomioon niissä tilanteissa, joissa asia ei ohjautuisi verovelvollisen antaman selvityksen myötä virkailijan käsittelyyn.

Keskuskauppakamari pitää tarkoituksenmukaisena, että oikaisuvaatimuksia hyväksytään rajatusti automaattiossa. Muiden kuin täydentävien verotuspäätösten sekä Verohallinnon päätösten kumoamista ja palauttamista koskevien päätösten osalta ehdotetun sääntelyn sanamuodosta ja hallituksen esitysluonnoksen perusteluista jää jossain määrin epäselväksi, miten laajasti oikaisuvaatimukset voisivat ohjautua automaattiseen käsittelyyn. Keskuskauppakamari katsoo, että hallituksen esitystä olisi hyvä täsmentää tältä osin. On myös tärkeää, ettei oikaisuvaatimusten käsittely automaattiossa johda ratkaisujen perusteluiden heikentymiseen.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että Verohallinto voisi automaattiossa ratkaista myös sellaisia muita asioita, joihin ei liity valitusoikeutta, kuten veron täytäntöönpanon keskeyttämisasioita ja maksujärjestelyjä koskevia pyyntöjä. Keskuskauppakamari pitää ehdotusta tarkoituksenmukaisena. Hallituksen esitysluonnoksen sivun 25 mukaan täytäntöönpanon keskeyttämishakemus voitaisiin hylätä automaattiossa selvissä tapauksissa, joissa verovelvollisella ei ole oikeussuojan tarvetta. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan tilanteet, joissa oikeussuojan tarvetta ei katsota olevan, tulisi lainvalmistelussa listata tyhjentävästi.

Keskuskauppakamari kannattaa esitysluonnoksessa ehdotettua myöhästymismaksuun liittyvää menettelymuutosta oma-aloitteisessa verotuksessa. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että Verohallinto ohjeistaa verovelvollisia myöhästymistä koskevan selvityksen antamiseen jo ennen myöhästymismaksua koskevan ratkaisun tekemistä.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan myös muutoksenhakukelpoisen päätöksen antamista rekisteröintejä koskevissa asioissa. Keskuskauppakamari kannattaa ehdotusta.

Kujanpää Emmiliina
Keskuskauppakamari